

YER KABUĞU VE DÜNYA'MIZIN HAREKETLERİ

YER KABUĞUNUN YAPISI

Dünya'mızın üzerinde yaşadığımız en dış katmanına **yer kabuğu** denir.

Yer kabuğu kayalardan oluşur. Dağlar, ovalar, vadiler ve deniz tabanları yer kabuğunun bir parçasıdır.

Kayaçlar

Yer kabuğunu oluşturan büyük ve sert taş kütlelerine **kayaç** denir.

Kayaçlar;

- Farklı renklerde olabilir.
- Sertlikleri birbirinden farklı olabilir.
- İçlerinde çeşitli mineraller bulunur.
- Rüzgâr, yağmur, sıcaklık değişimleri gibi etkilerle zamanla parçalanabilir.

Kayaçlar zamanla parçalanarak daha küçük parçalara dönüşebilir.

Kayaç → Taş → Çakıl → Kum

Mineraller

Kayaçların yapısında bulunan maddelere **mineral** denir. Kayaçların birbirinden farklı renk, sertlik ve parlaklıkta olmasında içerdikleri mineraller etkilidir.

Madenler

Ekonomik değeri olan kayaç ve minerallere **maden** denir.

Madenler yer kabuğundan çıkarılır ve günlük yaşamımızda birçok alanda kullanılır.

Bazı Madenlerin Kullanım Alanları

Altın: Takı yapımında ve elektronik araçlarda kullanılır.

Bakır: Elektrik kablolarında ve çeşitli eşyalarda kullanılır.

Demir: Binalarda, araçlarda ve makinelerde kullanılır.

Bor: Cam, seramik, temizlik ürünleri ve sanayide kullanılır.

Mermer: Binalarda, süslemelerde ve heykel yapımında kullanılır.

Taş kömürü: Yakıt olarak ve sanayide kullanılır.

Fosiller

Geçmişte yaşamış canlıların taşlaşmış kalıntılarına veya bıraktıkları izlere **fosil** denir.

Bitki, hayvan ve diğer canlılara ait kalıntılar fosilleşebilir.

Kemik - diş - kabuk - yaprak - ayak izi fosil olarak günümüze ulaşabilir.

Fosiller Nasıl Oluşur?

Bir canlı öldükten sonra uygun koşullarda üzeri kum, çamur ve toprak gibi maddelerle kaplanabilir.

Zamanla üst üste yeni tabakalar birikir. Canlının kalıntıları veya bıraktığı izler çok uzun bir süre içinde fosilleşebilir.

Canlı ölür.

↓
Üzeri tortularla örtülür.

↓
Yeni tabakalar oluşur.

↓
Uzun zaman geçer.

↓
Fosil oluşabilir.

Fosiller Bize Ne Anlatır?

Fosiller sayesinde;

- Geçmişte yaşamış canlılar hakkında bilgi ediniriz.
- Canlıların zaman içinde geçirdiği değişimleri inceleyebiliriz.
- Geçmişte Dünya'nın nasıl bir yer olduğu hakkında bilgi edinebiliriz.
- Geçmişteki yaşam ve çevre koşulları hakkında fikir sahibi olabiliriz.

Fosilleri inceleyen bilim insanlarına **paleontolog** denir.

UNUTMAYALIM!

Her canlı kalıntısı fosilleşmez. Fosilleşmenin gerçekleşebilmesi için uygun koşullar ve çok uzun bir zaman gerekir.